

Що таке булінг, його види і як з ним боротись

Все частіше доводиться чути про булінг в українських, школах жорстокість дітей часто переходить усі межі. Бійки між школярами і психологічне насилля можуть нанести непоправної шкоди дитині.

Що таке булінг ?

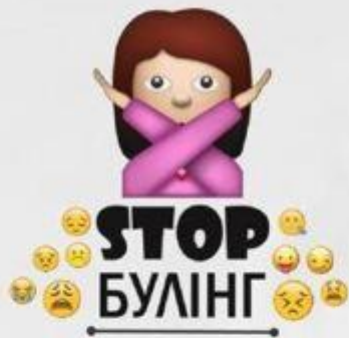
Образливі прізвиська, глузування, піддражнювання, підніжки, стусани з боку одного або групи учнів щодо однокласника чи однокласниці – це ознаки нездорових стосунків, які можуть призвести до цькування — регулярного, повторюваного день у день знуцання. Регулярне та цілеспрямоване нанесення фізичної й душевної шкоди стало об'єктом уваги науковців і педагогів, починаючи з 70-х років минулого століття, й отримало спеціальну назву – булінг.

Прикметною ознакою булінгу є довготривале «відторгнення» дитини її соціальним оточенням.

Найчастіше булінг відбувається в таких місцях, де контроль з боку дорослих менший або взагалі його нема. Це може бути шкільний двір, сходи, коридори, вбиральні, роздягальні, спортивні майданчики. У деяких випадках дитина може піддаватися знуцанням і поза територією школи, кривдники можуть перестріти її на шляху до дому. Навіть удома жертву булінгу можуть продовжувати цькувати, надсилаючи образливі повідомлення на телефон або через соціальні мережі.

За даними різних досліджень, майже кожен третій учень в Україні так чи інакше зазнавав булінгу в школі, потерпав від принижень і глузувань: 10 % – регулярно (раз на тиждень і частіше); 55 % – частково піддаються знуцанню з боку однокласників; 26 % – батьків вважають своїх дітей жертвами булінгу.

Більшість з них соромляться, що стали жертвою знуцань і нікому про це не говорять.

Булінг – агресивна поведінка дітей шкільного віку, яка призводить до цькування іншої дитини з метою приниження, залякування та демонстрації сили.

ПСИХОЛОГІЧНІ ОЗНАКИ БУЛІНГУ:

- У дитини мало або взагалі немає друзів.
- Боїться ходити до школи/брати участь у заходах з однолітками.
- Ходить до школи довгим «нелогічним» шляхом.
- Втрачає інтерес до навчання/починає погано вчитися.
- Приходить додому сумна, зі сльозами.
- Постійно відмовляється йти до школи, посилаючись на погане самопочуття.
- Погано спить.
- Втрачає апетит, стає тривожною, має низьку самооцінку.
- Просить додаткові гроші на кишенькові витрати (щоб відкупитися від агресора).

ФІЗИЧНІ ОЗНАКИ БУЛІНГУ:

- Поламані іграшки.
- Образи в соціальних мережах.
- Розірвані зошити та підручники.
- Жувальна гумка у волоссі.
- Брудний /наповнений сміттям рюкзак.
- Зламані окуляри.
- Відео знущання над жертвою.
- Шкільна форма у крейді.
- Фізичні знущання: синці, вирване волосся.
- Одяг, зіпсований фарбою/іншою рідиною.

УПОВНОВАЖЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ З ПРАВ ДІТНИИ МИКОЛА КУЛЕБА

У такому разі батькам та керівникам варто поговорити із дитиною, вислухати та допомогти вирішити проблемну ситуацію.

Види булінгу

Зазвичай терміном “булінг” описують цькування серед учнів, проте трапляються випадки цькування школярів вчителями, а іноді й вчителя учнями.

- Серед учнів;
- Цькування учня вчителем;
- Цькування вчителя учнями;
- Цькування вчителя у педагогічному колективі (мобінг).

Що таке кібербулінг

Окремою формою цькування серед підлітків називають “кібербулінг”. Вона набула поширення з появою мобільних телефонів та інтернету. У цьому випадку “зброєю” булера стають соціальні мережі, форуми, чати чи мобільні телефони тощо.

Булер може вдаватись до анонімних погроз, дзвінків з мовчанням, переслідування, тролінг чи просто знімати на відео знущання інших, щоб потім поширити це в мережі.

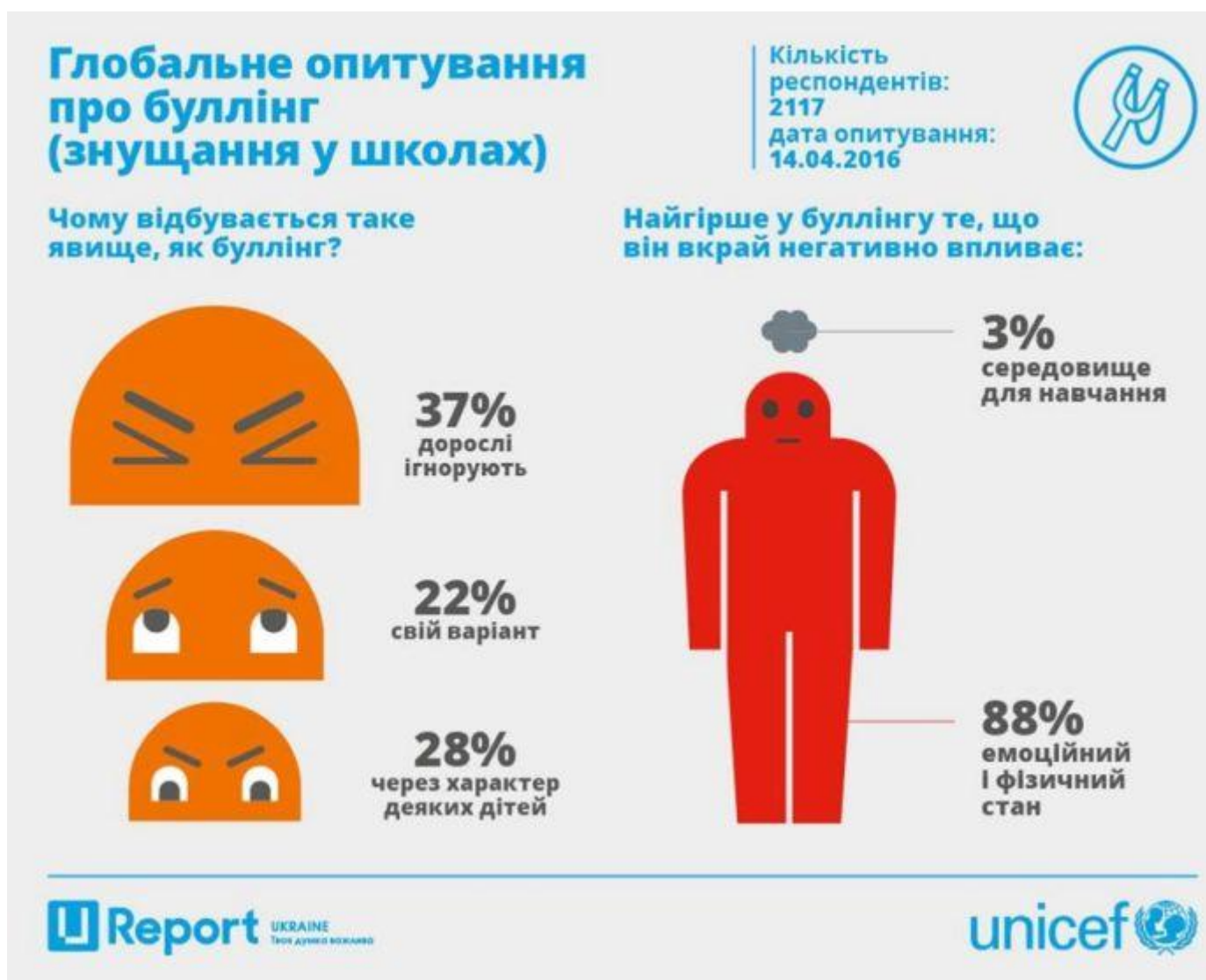

Як протистояти булінгу?

Наслідки шкільного насилля

Жертви булінгу переживають важкі емоції – почуття приниження і сором, страх, розпач і злість. Булінг вкрай негативно впливає на соціалізацію жертви, спричиняючи:

- неадекватне сприймання себе – занижену самооцінку, комплекс неповноцінності, беззахисність;
- негативне сприймання однолітків – відсторонення від спілкування, самотність, часті прогули у школі;
- неадекватне сприймання реальності – підвищену тривожність, різноманітні фобії, неврози;
- девіантну поведінку – схильність до правопорушень, суїцидальні наміри, формування алкогольної, тютюнової чи наркотичної залежності.

Як реагувати на цькування

Молодші школярі мають неодмінно звертатися по допомогу до дорослих — учителів і батьків. Допомога дорослих дуже потрібна і в будь-якому іншому віці, особливо якщо дії кривдників можуть завдати серйозної шкоди фізичному та психічному здоров'ю.

Старші діти, підлітки можуть спробувати самотійно впоратись із деякими ситуаціями.

Психологами було розроблено кілька порад для них.

Як впоратися з ситуацією самотійно

- Ігноруйте кривдника. Якщо є можливість, намагайтесь уникнути сварки, зробіть вигляд, що вам байдуже і йдіть геть. Така поведінка не свідчить про боягузтво, адже, навпаки, іноді зробити це набагато складніше, ніж дати волю емоціям.
- Якщо ситуація не дозволяє вам піти, зберігаючи самовладання, використайте гумор. Цим ви можете спантеличити кривдника/кривдників, відволікти його/їх від наміру дошкулити вам.
- Стримуйте гнів і злість. Адже це саме те, чого домагається кривдник. Говоріть спокійно і впевнено, покажіть силу духу.
- Не вступайте в бійку. Кривдник тільки й чекає приводу, щоб застосувати силу. Що агресивніше ви реагуєте, то більше шансів опинитися в загрозливій для вашої безпеки і здоров'я ситуації.
- Не соромтеся обговорювати такі загрозливі ситуації з людьми, яким ви довіряєте. Це допоможе вибудувати правильну лінію поведінки і припинити насилля.

Що можуть зробити батьки

Багато учнів соромляться розповідати дорослим, що вони є жертвами булінгу. Проте якщо дитина все-таки підтвердила в розмові, що вона стала жертвою булінгу, то скажіть їй:

- Я тобі вірю (це допоможе дитині зрозуміти, що Ви повністю на її боці).
- Мені шкода, що з тобою це сталося (це допоможе дитині зрозуміти, що Ви переживаєте за неї і співчуваєте їй).
- Це не твоя провина (це допоможе дитині зрозуміти, що її не звинувачують у тому, що сталося).
- Таке може трапитися з кожним (це допоможе дитині зрозуміти, що вона не самотня: багатьом її одноліткам доводиться переживати залякування та агресію в той чи той момент свого життя).
- Добре, що ти сказав мені про це (це допоможе дитині зрозуміти, що вона правильно вчинила, звернувшись по допомогу).
- Я люблю тебе і намагатимуся зробити так, щоб тобі більше не зарожувала небезпека (це допоможе дитині з надією подивитись у майбутнє та відчувати захист).

Не залишайте цю ситуацію без уваги. Якщо дитина не вирішила її самотійно, зверніться до класного керівника, а в разі його/її неспроможності владнати ситуацію, до завуча або директора школи. Найкраще написати і зареєструвати офіційну заяву, адже керівництво навчального закладу несе особисту відповідальність за створення безпечного і комфортного середовища для кожної дитини.

Якщо вчителі та адміністрація не розв'язали проблему, не варто зволікати із написанням відповідної заяви до поліції.